

Struikelstenen voor Ephraïm en Mozes de Haas

Op woensdagmiddag, 30 oktober 2024, werden er 's middags voor de woning aan de Schepenstraat 78a twee struikelstenen geplaatst. Een voor Ephraïm de Haas (1887-1942) en een voor zijn zoon Maurits (1925-1940). Zijn andere twee zonen waren Simon en Jacob (Jaap). Voor deze bijzondere ceremonie was Ilse (kleindochter van Ephraïm en dochter van Jaap) uit Israël overgekomen. Marc de Haas (kleinzoon van Ephraïm en zoon van Simon) die in Nederland woont was ook aanwezig. Efra (kleinzoon van Ephraïm en zoon van Jaap) moest, gelet op zijn gezondheid en andere omstandigheden, thuis in Israël blijven. Er waren ca. 20 aanwezigen waaronder familie, burens, vrienden en ook de initiatiefnemer Charlie Borst en drie schakers.

Schaker, bestuurslid bij N.R.S.V. en schaakverslaggever/medewerker

Ephraïm was procuratiewaarder bij de Rotterdamsche Centrale Verwarmingsmaatschappij, een goed organisator, bestuurder en schaker. Een bescheiden man met klein postuur die enigszins mank liep. Hij werd in 1907 lid van de Nieuwe Rotterdamsche Schaakvereniging (N.R.S.V.). In 1926 werd Ephraïm benoemd tot 1ste secretaris van deze vereniging en hij zou dit blijven tot hij in 1941 door de Duitsers gedwongen werd, omdat hij Jood was, zijn bestuursfunctie op te geven. Hij werd tot ere-lid van N.R.S.V. benoemd. Hij vormde samen met Mr. Oskam een sterk duo in het Rotterdamse schaakleven.

In 1926 werd Ephraïm de Haas schaakverslaggever/schaakmedewerker bij diverse kranten. Na het overlijden van Te Kolsté in 1936 volgde hij hem op bij de NRC. Omdat hij Jood was werd hij in 1941 uit deze functies ontslagen bij de NRC, *het Algemeen Handelsblad*, *het Rotterdamsch Nieuwsblad*, *de Voorwaarts* en *de Maasbode*.

De N.R.S.V. is na diverse fusies opgegaan in de Rotterdamse Erasmus Schaakvereniging.

Zie ook de publicaties op sv-erasmus.nl

Namens Schaakvereniging Erasmus waren Ruud Neumeijer en Hans Brobbel aanwezig.

Uitgebreide beschrijving

In **bijgaande pdf** een uitgebreide beschrijving over het noodlot van Ephraïm en zijn familie, over struikelstenen en over zijn (onbekende) schaakleven. Dit voegt weer een klein stukje toe aan onze Rotterdamse (schaak)geschiedenis.

Struikelstenen voor andere schakers?

De vraag rijst of er struikelstenen zijn geplaatst voor andere omgekomen schakers? Voor de regio van de Rotterdamse Schaakbond is dit uitgezocht. Van slechts 3 van de 26 oorlogsslachtoffers is bekend dat er een struikelsteen is gelegd.

Daarnaast is er voor de Rotterdamse schaakster Sophia Muijsson-Gazan in Maastricht een struikelsteen gelegd.

Zie de lijst die is onthuld tijdens de Nationale Sportherdenking 2023 op 4 mei over de oorlogsslachtoffers in de schaaksport. Dit mede ter gelegenheid van het 150-jarig bestaan van de Koninklijke Nederlandse Schaakbond. Zie bijgaand pdf programmaboekje uit 2023. Deze lijst

wijkt iets af van de lijst opgenomen in het gedenkboek *Partij verloren...* uit 1947. **Via bijgaande QR code is dit gedenkboek gratis te downloaden!**

80 jaar later

Het schaakleven van Ephraïm voltrok zich in het interbellum, misschien wel de interessantste en boeiendste periode uit onze schaakgeschiedenis. Met een grote groei van het aantal verenigingsleden en de bloei en uitbreiding van het aantal (arbeiders)schaakverenigingen. Met als hoogtepunt het wereldkampioenschap van dr. Max Euwe. Met na het interbellum ook het dieptepunt in de gitzwarte periode van de Tweede Wereldoorlog, lees bovengenoemd gedenkboek.

Er is nog voldoende ruimte op onze RSB-site voor wie wil verhalen over (onbekende) schakers uit deze periode in aanloop naar 4 en 5 mei 2025, 80 jaar later.

T. Koorevaar

Oud-voorzitter Rotterdamse Schaakbond (2002-2009)

koorevaarx@wxs.nl

Bijlagen:

- **Struikelstenen voor Ephraïm en Maurits de Haas (uitgebreide documentatie in pdf)**
- **PDF Programmaboekje Nationale Sportherdenking 2023 met namenlijst schakers**
- **Partij verloren ... Gedenkboek uit 1947 (gratis te downloaden, zie QR code hierboven)**